

ERDÉSZETI LAPOK

LI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

22. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kladóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnak.

(Telefon: 37—22.)

Bosznia és Hercegovina erdei vasutai.

Közli: *Sztehlo Gyula*, a boszniai és hercegovinai országos kormány erdőigazgatóságának építő főmérnöke.

Bosznia és Hercegovina gazdasági életében jelentékeny szerepet játszik az *erdőgazdaság*, melynek egyik főtényezője a fának szállítása. Hogy milyen fontos az erdőüzemnél a fahozatal és főleg annak az adott esetekben való helyes megválasztása és alkalmazása, az minden szakember előtt ismeretes. Egy országban sem nyílik aránylag olyan tág tere az erdei vasutak alkalmazásának, mint az annektált tartományokban. Itt ugyanis a kihasználás alatt lévő erdőterületek olyan fekvésűek és olyan terepviszonyokkal bírnak, hogy az azokban lévő fatömegek kihozatala, ha nem is kizárólagosan, de a legtöbb esetben nemcsak üzleti, de általános nemzetgazdasági szempontból is *erdei vasutakkal* történhetik a legcélszerűbben.

Ezért van Boszniában igen kiterjedt hálózata az erdei vasutaknak, melynek részletesebb ismertetése a szakkörök előtt annyival is inkább nem lesz érdektelen, mert e vasutak sok esetben igen különös viszonyok mellett létesültek és részben olyan időben épültek, amidőn a megfelelő tapasztalati eredmények még nem állottak rendelkezésre.

Az alábbiakban természetesen csak a *nagyobb és fontosabb erdei vasutak* különösebb ismertetését adom, míg a kevésbé fontosakat csak a teljesség kedvéért említem meg.

A krivajavölgyi erdei vasutak.

Bosznia legnagyobb folyójának, a Boszná-nak egyik mellékfolyója a Krivaja. Ennek mentén jobbra és balra és azon túl, annak mintegy folytatásában óriási, többnyire fenyőfaerdőségek terülnek el, melyek körülbelül *27,000.000 köbméterre* becsült tényleges fakészletet foglaltak, illetve foglalnak magukban.

A boszniai és hercegovinai országos kormány a közös pénzügyminisztérium engedelmével a fakészletet annak idején a „Bosnische Forstindustrie Eissler et Ortlieb“ fakereskedelmi cégnek harmincz évi kihasználás mellett szerződésileg lekötötte, azaz eladta.

A fának az erdőségekből való kiszállítása végett a boszniai erdőkincstár 118·4 kilométer hosszú, mozdonyüzemű, 76 *cm* nyomtávú erdei fővasutat épített a Krivaja völgyében, melyet a fent nevezett cég évi *210.000 korona bér ellenében* saját mozdony- és kocsiparkkal tart üzemben. A fővonalat a cég évek multával és a szükséghez képest a megkívánt terjedelemben saját költségén meghosszabbította, illetve ahhoz csatlakozólag a szükséges mellék- és szárnyvonalakat, valamint rakodóvágányokat ugyancsak saját költségén kiépíttette, úgy hogy a krivajavölgyi erdei vasuti hálózat az 1911. év végével *243 kilométer* hosszal bírt.

A kincstár által épített *fővonalnak* első 32 kilométeréig terjedő része az 1900-ik év december havában, a 32-ik kilométertől a 78-ik kilométerig terjedő része az 1901-ik év augusztus havában, a 78-ik kilométertől a 91-ik kilométerig terjedő része az 1901-ik év december havában, a 91-ik kilométertől a 101·5-ik kilométerig terjedő része az 1902-ik év június havában és végül a 101·5-ik kilométertől a 118·4-ik kilométerig terjedő utolsó része az 1902-ik év szeptember havában került forgalomba.

A fővonal építését *Rüdisch* Henrik építési vállalkozó végezte, aki a ráruházott feladatot *Soyka* Lajos mostani műszaki tanácsos vezetése mellett fényesen és a szakkörök elismerését teljes módon kiérdemlően oldotta meg, jóllehet a Boszniában akkor divó közlekedési, építési és főleg munkásviszonyok nagyon is kezdetlegesek

voltak és a terepviszonyok leküzdése igen nagy nehézségeket okozott.

Műszaki tekintetből kiemelendő a vonal vezetése a *Tsude szorosban* (80·5—81·5 kilométereknél). Itt a vonal a Stupčanica folyó mentén a víz szintjétől mintegy 66 méter legnagyobb magasságban szűk völgyben halad, melynek partjai jobbról és balról majdnem függélyes és igen magas mészkősziklákkal vannak szegélyezve. E helyen a vonalat részben igen mély sziklabevágásokban és alagutakban kellett vezetni, részben pedig völgy felé a vad patak természetével bíró Stupčanica folyó árvizei ellenében igen költséges száraz és falazott támfalakkal biztosítani.

A műszaki munkák kivitele itt annál nehezkesebb volt, mivel e szoroson át semminemű közlekedési ut vagy csapás nem vezetett s a folyó medre sem volt alkalmas közlekedésre, amit bizonyít az a körülmény is, hogy a vasut építéséig e szoroson még senki át nem hatolt, sőt a környékbeli lakosság még ma is indokolatlan babonás félelemmel van iránta eltelve. A derék vállalkozónak és műszaki közegeinek sikerült azonban mind e nehézségeket óriási fáradtsággal, önmegtágadással és kitartó ambícióval leküzdeni. És hogy e megoldás, azaz a vasuti vonalnak helyes vezetése és jó megépítése sikerült is, annak legszebb bizonyítéka a vonal tartóssága és az azon való közlekedésnek teljes biztonsága. Teljes elismerést érdemelnek ezért a derék úttörők.

Azon tisztelt tagtársaknak, kik az Országos Erdészeti Egyesület boszniai tanulmányutján az 1904-ik év őszén részt vettek, bizonyára még élénk emlékezetükben van a krivajavölgyi erdei vasuton való szép és tanulságos utazás, úgyhogy feleslegesnek látszik e vasut terepviszonyait még tovább is bővebben ismertetni, annyi-
val is inkább, mivel e tanulmányut részletes leírása különnyomatban is megjelent s így abból a többi adatot azon tisztelt tagtársak is kivehetik, akik különben nem vehettek részt a tanulmányuton. *)

A 118·4 *km* hosszú fővonal megépítése kisajátításokkal, műtárgyakkal és új sinanyaggal, de forgalmi eszközök nélkül, 2,500.000 koronába került, tehát kilométerenként 21.115 koronába. Tekintettel az építésnél számba jövő mindennemű körülményekre,

*) Lásd az Erdészeti Lapok 1904. évi XI. füzetét.

oly csekély ár ez, melynek a szakkörök teljes elismeréssel kénytelenek még ma is adózni. Hasonló terepviszonyok mellett ilyenfajta erdei vasutak ma csak jóval drágábban építhetők meg.

Építési tekintetben a fővonal *három szakaszra* oszlik és pedig

<i>a zavidović (kiindulópont) — olovoi</i>	(0 — km	72 — km)	
<i>az Olovo — Han-Pjesak-i</i>	(72 — „	113·6 „) és
<i>a Han-Pjesak-kusačei (végpont)</i>	(113·6 „	118·4 „)	

szakaszokra.

A *zavidović-olovo vonalrész* a boszniai és hercegovinai országos vasutak „Zavidović“ állomásából — melynek tengerszín feletti magassága 208 *m* — indul ki és áthidalva a Bözna-folyót, a Krivaja-folyónak hol jobb-, hol balpartján halad emelkedésben, míg végül a 72-ik *km*-nél eléri a 359 *m* tengerszín feletti magasságu „Olovo“ állomást. E szakasz átlagos emelkedése 5‰, legnagyobb emelkedése pedig 17‰.

A *második vonalrész* a Stupčanica völgyében vezet és Olovótól Han-Pjesak-ig terjed, ahol is 1089 *m* tengerszín feletti magasságban a „Han-Pjesak“ állomáson a *Bözna és Drina folyók vízváltasztóját* éri el. Az átlagos emelkedés itt 14‰, a legnagyobb emelkedés pedig 25‰.

A *harmadik vonalrész* Han-Pjesak-tól Kusace-ig terjed és már a Drina folyó felé eső, de attól még mindig nagyon távollevő erdőterületekben, többnyire Karsztvidéken vezet esésben. Az átlagos esés e vonalrészben 18‰, a legnagyobb pedig szintén 25‰.

A *pályaszín vezetésénél* tekintetbe jött, hogy veszélyes helyeken, mint például szorosokban, vagy olyan helyeken, ahol a pályaszín a vízfolyások szintje fölött magasan vezet, a pálya vízszintben vagy lehetőleg mérsékelt emelkedésekben vezessen.

A *vonat irányviszonyai* a terepnek megfelelők; a legkisebb sugár az első és részben a második vonalrészben 60 *m*, a második vonalrész egyes helyein és a harmadik vonalrészben pedig 50 *m*.

Az *alépitmény* koronaszélessége 3·00—3·20 *m*; a műtárgyak ellenfalai részint fából valók, részint falazottak; a hidak középső pillérei vagy mint földbe vert czölöpös jármok, vagy mint falból való alapzatra felfektetett jármok vannak megépítve; a többnyire gerendatartós *hidak* szerkezetei fából valók, függő vagy feszítőművi hidak csak csekélyebb számban jönnek elő. A vasut

első kilométerében levő és a Boszna folyón át vezető fahidat az 1911-ik évben vasból valóval pótolta az üzemvezető czég és pedig azért, mert a fahidnak a fentartása aránylag igen nagy költségbe került és azonfelül, mert sok nyílása miatt a Boszna folyó néha igen veszedelmes jellegű árvizeinek nem tudott a kellő mértékben ellenállani s így a forgalom biztonságát mindig veszélyeztette.

A fővonal mentén igen sok a műtárgy (áteresz, hid stb. . .), melyeket az üzemvezető czég szolgálatában álló *hidmester* állandóan figyelemmel kísér.

A *pályaviszonyok* szempontjából felemlíthető, hogy a pálya építésénél különös figyelemmel voltak úgy az al-, mint a fel- és egyéb építmények jó kivitelére; a felépítmény még azonfelül is különös gonddal készült, úgyhogy a vasut az országos vasutak mellékvonalainak jellegével bír.

A *pálya felszerelése és beosztása* tekintetében kiemelhető, hogy a közlekedési utaknál a szükséges átjárók megfelelő számu három nyelvű (német, horvát és török) figyelmeztető táblákkal bírnak. A szokásos lejtmérők, *hm*- és *km*-karók szintén el vannak helyezve. Az egész vonal továbbá ott, ahol az magántulajdonon megy át, tölgyfából való karókkal van elhatárolva és távbeszélő hálózzal is bír.

A 760 *mm*-es vágányu *felépítmény* folyóméterenként 12·5 *kg* sulyu acélsinekből áll. A zenicai vasgyárban készült sinek szelvénye különleges és főbb méretei a következők:

sinmagasság	70	<i>mm</i>
sintalp szélessége	64	"
sinfej szélessége	36	"
sinlemez vastagsága	7·5	"
szabványos sinhossz	7·00	<i>m</i>
meghosszabbított sinhossz	7·07	"
megrövidített sinhossz	6·93	"
sinfelület	16·35	<i>cm</i> ²

A sinszelvény tehetetlenségi nyomatéka 93·69 *cm*², a sinszelvény ellenálló nyomatéka pedig 26·70 *cm*³, 2·5 *t* megengedett keréknyomás, 63 *cm* előirt talpfaköz mellett és az aczélnak *cm*²-ként 1200 *kg*-al való legnagyobb igénybevétele mellett.

A sinek szemközti és függő illesztéssel lapos és szöghevederrel vannak egymáshoz kötve és sinszegekkel talpfákra erősítve. A hevederpár sulya 2·94 kg, a hevedercsavarok 12 mm átmérőjűek és egyenként 0·084 kg sulyuak. A sinszeg 10 mm erős, 115 mm hosszú és 0·080 kg sulyu. Alátétlemezek a szükséghez képest szintén alkalmaztattak, sőt erősebb ivekben minden talpfán vannak lemezek; az alátétlemez 6 mm erős és 0·662 kg sulyu.

Az átlag 15 cm erős talpfák 1·50—1·60 m hosszúak és részint tölgyfából, részint fekete fenyőfából valók, sőt ujabban telített bükkfa talpfákat is alkalmaznak, mely czélből a czég külön telítőtelepet állítottatott fel. A 7 m hosszú sin 11 talpfán nyugszik.

A váltók és kereszteződések a sinszelvény erősségéhez mérten és annak természetéhez alkalmazva készültek.

Az új sinanyag és a talpfák árának mai állása mellett a sinek és apró alkatrészek vágánykilométerenként 7500 koronába kerülnek, míg az ehhez szükséges telített bükkfalpfák 3300 koronába jönnek, úgyhogy az egész felépítményi anyag (kavics nélkül) vágánykilométerenként 10.800 koronával számítható, mely árban az anyagoknak az országos vasutak zavidovici állomásáig való szállítása is bentfoglaltatik.

A vágány fektetésénél a megkívánt nyombővitések és tul-emelések 20 kilométeres sebességnek megfelelőleg készültek.

A kavicsagy 25 cm vastag és tiszta folyamkavicsból vagy zuzott kőből való.

E helyen említhető még meg a sinek kopása. Jóllehet a sinanyag a megejtett vizsgálatok és próbák alapján kitünő és a sinek gyártásában sem lehet semminemű kifogás, mégis megesik, hogy egyes pályaszakaszokon és főleg a nagyemelkedésű, illetve esésű vonalrészekben tulerős és aránylag hamar bekövetkező sinkopások fordulnak elő a fővonalon. Eltekintve a forgalom sűrűségétől, e sinkopások főleg a járóművek nyomkarimájának étes voltára és a hosszú szálfáknak truckokkal való szállításával járó egyenlőtlen megterheletésre és azon körülményre vezethető vissza, hogy a fával megrakott és lefelé haladó truckpárok a hegyi szakaszokban állandóan fékezendők, minélfogva és a centrifugális erők hatása következtében a truckok kerékkarimája, különösen az erősebb kanyarulatokban, a külső sinszállal folytonos és állandóan erős

surlódásban van. Innen van a sineknek egyoldalú kopása is a kanyarulatokban. A sineknek ezen kopása maga után vonja a hevedercsavarok felső részeinek lekopását is, mivel a megkopott kisebb magasságú sineknél a járóművek nyomkarimája erősebb sinkopásoknál már a hevedercsavarokat is érinti, illetve azokat lesurolja.

E bajon csakis a járóművek nyomkarimájának jókarbantartása, illetve a sinek kiváltása által lehet segíteni, ami az üzemvezetőség részéről meg is történik.

Hasonló okok idézik elő a *sinvándorlást* is, melyet a dielektációk elosztásával vagy rövidített sinek beiktatásával lehet kiegyenlíteni, sőt néha szükségessé válik egy vágott sin betevése is.

A forgalom lebonyolításához szükséges *állomások és kitérők* szaporítása és kibővítése a forgalom sűrűsödése következtében idővel szükségessé vált. A mozdonyoknak vízzel való ellátása végett a kellő számú *vízállomások* létesítettek, amelyek néhol a nyílt pálya mentén vízfolyásoknál elhelyezett primitívebb szerkezetű fatartányokból állanak.

A fontosabb állomások és azok a kitérők, ahol vonatok kereszteződnek egymással, akként vannak megépítve, hogy azoknak hasznos hossza lehetőleg elérje a 300 m-t.

A kincstári fővonalból ágaznak el a czég által épített *mellékvonalak*, melyek ezidőszerint a következők:

1. a *ribniczai* 4·2 km hosszú mellékvonal, mely a fővonal 31·4 km-nél balra ágazik el.

2. a *duboštica-trstionikai* 42·4 km hosszú vonal, mely a fővonal Careva čuprija állomásából jobbra ágazik el és amelynek 13-ik kilométerében egy km hosszú szárnyvonal van, míg végpontjaihoz még három szárny csatlakozik, egyenként 4·8, 2·4, illetve 1·6 km hosszúságban.

3. a *strbovinai* 16 km hosszú mellékvonal, mely Nevačka állomásból jobbra ágazik el és két egyenként 2·0 km hosszú szárnyval bír.

4. a 10 km hosszú *Crna rijeka*-i vonal a fővonal Han-Pjesak állomásából balra elágazólag és végül

5. a *studena gora*-i 6 km hosszú mellékvonal a Kusače állomástól meghosszabbított fővonalnak „Studena gora“ állomásából

kiágazólag, melyhez még két, összesen mintegy 9 *km* hosszú szárnyvonal csatlakozik.

Ezen mellékvonalak a rajtuk kiszállítandó fa mennyiségéhez képest és az illető erdőterületek kihasználásának idejéhez mérten könnyebben vannak megépítve, mint a fővonal. Az alépitmény koronaszélessége kissé keskenyebb, a 12·5 *kg* folyóméterenkénti sulyu sinek mellett 9·3 *kg* sulyuak is alkalmaztatnak, új sinek helyett jó karban lévő használt sinek is vétetnek, a legnagyobb emelkedés 45⁰/₀₀ és a legkisebb sugár 30 méter stb., szóval tekintetbe vétetnek mindazon körülmények és alkalmaztatnak mindazon megkönnyebbitések, melyek nélkül az illető gyakran igen távol eső és roppant nehezen megközelíthető erdőrészek kihasználása üzleti szempontból nem volna gazdaságos.

E mellékvonalak hossza a kihasználási területek fekvéséhez képest változó, mivel a már kihasznált területeken lévő mellékvonalakat felszedik s a használatba jövő területeken újraépítik.

Az 1911-ik év végéig a mellékvonalak hossza összesen 124·6 *km* volt.

Kivételt képez a mellékvonalaknál a *careva čuprija-duboštica-trstionica* vonal, amely állandó jellegű és éppen úgy van megépítve, mint a fővonal.

Építési tekintetben is különösebben kiemelhető ezen mellékvonal, mivel igen nehéz terepviszonyokat kellett itt leküzdeni, melyek méltán sorakoznak a fővonal nehéz terepviszonyaihoz, sőt sok helyen fölül is mulják azokat.

Az illető erdőrészek faállományának elérhetése céljából a vonalat mintegy 30 kilométer hosszú folytonos nagy emelkedésben s azután mintegy 12 kilométerben hasonlóan nagy esésben, nehéz és hegyi patakok által sűrűen megszakított terepen kellett átvezetni. Éppen ezért vált szükségessé három *csucsforduló* (*Spitzkehre*) alkalmazása és több a legnagyobb emelkedésben, meg a legkisebb ivben fekvő magas és ennél fogva igen költséges hid megépítése.

A *hidak* a mellékvonalon mind fából vannak.

Ha megfontoljuk, hogy csucsfordulók alkalmazása, meg sok nagy, fából való merész műtárgy létesítése gőzüzemű erdei vasutaknál nagy költséggel jár, mely költség sokszor a rentabilitás határától már nem messze van — és ha tekintetbe vesszük azt a

körülményt, hogy a nevezett mellékvonalon szállított famennyiség túlnyomó része oly erdőterületeken fekszik, ahonnan a fa hozatala természetszerűleg az országos vasutak bród—szarajevói vonalának „Kakanj” állomása felé esik — úgy önkéntelenül is felmerül az a kérdés, hogy mért nem követte a fa hozatalánál a természet által megadott s rendszeren gazdaságosabb utat. De ha már nem is követték a természetes utat, talán célszerűbb lett volna a fahozatalt síklókkal és rövidebb vasuti vonalakkal avagy nagyobb alagutttal és rövidebb vasutttal megoldani, holott e helyett igen hosszú, költséges és üzemileg is igen drága és nehézkes vasuti vonal épült, melynek folytonos nagy emelkedésben magasabb vizválasztót kell áthágni, hogy aztán újból eséssel s nagyobb hosszúságban a kihasználási területekhez legyen vezethető. Az előbb mondottak alapján és tekintetbe véve a kisebb befektetési és ennél fogva kisebb törlesztési költségeket, a fának az országos vasutak *Kakanj állomására való hozatala bizonyosan gazdaságosabb lett volna* és ez annyival is inkább, mivel a kakanji állomás a fa kivitelének helyéhez, Gravosához 87 km-rel közelebb fekszik, mint a zavidovici állomás. Hogy a czég mégis a mostani, sokkal nagyobb befektetéssel járó fahozatali utat követte, annak oka talán részben abban kereshető, hogy a czég nem akarta fűrészüzemét *decentralizálni*. De hogy az ezáltal nyert előnyök pénzügyileg kiegyenlítik-e a költségesebb faszállítással járó különbséget, legalább is *kétséges* s csakis az egész üzlet teljes lebonyolítása után lesz pontosan meghatározható.

Ugy a fő, mint a mellékvonalakon közlekedő összes *forgalmi eszközök* a czég tulajdonát képezik és állásuk az 1911-ik év végéig a következő:

1. Mozdonyok.

1	drb.	háromtengelyű,	60	lóerejű,	11	tonna	szolgálati	súlylyal
2	„	„	75	„	13	„	„	„
1	„	„	65	„	14	„	„	„
1	„	„	80	„	14	„	„	„
5	„	négytengelyű,	100	„	18	„	„	„
5	„	„	120	„	20·5	„	„	„

összesen tehát 15 darab mozdony, 1455 lóerővel.

2. Kocsik.

240 darab kéttengelyű, 1·7 tonna önsúlyu fékes truck 5·5 tonna raksúlylyal.

240 darab kéttengelyű, 1·7 tonna önsúlyu féknélküli truck 5·5 tonna raksúlylyal.

4 darab kéttengelyű, 2·5 tonna önsúlyu személykocsi 4 tonna hordsúlylyal.

2 darab négytengelyű, 4·5 tonna önsúlyu fedett élelmiszerkocsi 5·5 tonna raksúlylyal és kettős forgózsámolyokkal.

1 darab kéttengelyű, 2·5 tonna önsúlyu fedett élelmiszerkocsi 5 tonna raksúlylyal.

4 darab kéttengelyű, 5·1 tonna önsúlyu fedett teherkocsi 5 tonna raksúlylyal, nyolcz darab féktuskóval ellátva.

2 darab négytengelyű, 6·8 tonna önsúlyu, 8 darab féktuskóval ellátott nyitott teherkocsi 13 tonna raksúlylyal.

1 darab kéttengelyű, egészségügyi kocsi 2·5 tonna hordsúlylyal.

1 " " " " 4·5 " "

1 darab gőzmotorkocsi a czégvezetők saját használatára.

4 darab hajtány (1 mótorrall és 3 kézierőre).

A mozdonyok különböző rendszerűek, a nagyobbak *Maffei*-félék; a truckok a nagyobb faszállításnál alkalmazott kocsik rendes szabványai szerint vannak szerkesztve, rugók nélkül valók, de különben igen erősek; a személyszállító kocsik az erdei vasutaknál rendszeren alkalmazott ilyenmü kocsik típusai szerint készültek; a teherkocsik legtöbbje majdnem teljesen hasonló az országos vasutaknak megfelelő rendszerü kocsijaihoz.

Egy-egy truckpárra 16—20 m^3 mennyiségü és többnyire 16 m hosszú szálfák lesznek felrakva.

A mozdonyok és egyéb forgalmi eszközök javítása a zavidovici fűrésztelepen levő *javitóműhelyben* történik, mely nagyobb javításokra is be van rendezve. E javitóműhely meglehetősen terjedelmü, mivel a mozdonyoknak és különösen a fát szállító kocsiknak a száma a forgalomhoz képest igen csekély s így azok aránylag hamar használnódnak el s ennél fogva javítást igényelnek.

A vasuti üzem menete a következő:

Az üres kocsiból álló vonatok Zavidoviciéből kiindulva rendes menetrend szerint Olovoig közlekednek. Itt újból alakittatnak a

vonatok, melyek ugyancsak rendes menetrend szerint Han Pjesakig mennek. Han-Pjesakon azután föloszlanak a rendes vonatok, mivel Han-Pjesak és Kusače, illetve a Kusačen túl fekvő rakodóterületek között rendszeren két mozdony egész nap állandóan ide s oda közlekedik és pedig Kusače felé az üres és Han-Pjesak felé a fával megrakott kocsikkal. Ez azért van így, mivel Kusačetől Han-Pjesakig egy-egy mozdony a tehernek 25⁰/₀₀-es emelkedésében való vontatása miatt legfeljebb 3 megrakott kocsit vontathat. Az így összevont és fával megrakott kocsiból összeállítatnak azután Han Pjesakon a telt vonatok, amelyek Olovoig, illetve Zavidovičig rendes menetrend szerint közlekednek és a fővonalból kiágazó mellékvonalakon, illetve szárnyvonalakon kihozott terhelt kocsikat is magukkal viszik.

A Zavidovičra érkező telt vonatokat *rendezőmozdony* fogadja, mely az egyes truckpárokat rendeltetési helyükre viszi. Ugyancsak a rendezőmozdonyral állítatnak össze az üres vonatok is Zavidovičon.

A mellék- illetve szárnyvonalak a szükséghez, a fakitermelés helyéhez és idejéhez képest állanak üzemben. Kivételt e tekintetben csak a dubošticai mellékvonal képez, amelyen állandó az üzem és amelyen rendes vonatok is járnak Zavidovičtól, illetve fordítva.

Az üzem az összes vonalakon gőzerejű és csak *nappali*. Tekintettel azonban arra, hogy a megengedett *legnagyobb üzemidő* hajnali 3 órától esti 9 óráig terjedhet, szükségessé vált a személyzetet a sötétség által megkivánt jelzőkészülékekkel ellátni és az állomásokat, illetve azoknak megfelelő váltóit a szükséghez képest kellőleg megvilágítani.

A legnagyobb üzemidőnek ilyen nagy mértékben való kiterjesztése azért vált szükségessé, mivel enélkül egyrészt a néhol előforduló aránylag nagy állomási távolságok miatt a vonatok kereszteződése és másrészt a szükséges nyers fának a zavidoviči fűrésztelephez való leszállítása nem volna lehetséges.

A fővonalon naponként *rendszen 6 vonat* közlekedik, azaz 3 vonat indul Zavidovičból és 3 vonat érkezik oda. A legsűrűbb forgalom esetén és a megengedett legnagyobb üzemidő betartása mellett azonban e vonatok száma egy irányban 7-re, azaz oda és vissza 14-re *emelkedik*.

A vonatok sebessége óránként 13 km a lefelé való menetnél és 15 km a fölfelé való menetnél. Az elérhető legnagyobb közlekedési sebesség helyenként és óránként 25 km-re tehető. A motor-kocsi még ennél is nagyobb sebességgel közlekedik.

A vonatok megengedett legnagyobb tengelyszáma 100 a zavidovič-olovo szakaszon és 56 az olovo-han-pjesaki szakaszon.

A fának jobb kihasználhatása végett és tekintettel arra, hogy a zavidoviči fűrész naponként 1200—1500 m³ rönkfát dolgozik fel, rendszeren 16 m hosszú szálfák alakjában hozzák le a vágások termékét. Ennek következtében válik szükségessé a már fent ki-mutatott erős vasszerkezetű truckok és hosszú vonatok alkalmazása is.

A vonatok hossza eléri néha az 500 m-et is s kétségtelen, hogy az ilyen hosszú tehervonatok a nagyeesű és tekervényes irányu pályaszakaszokban a forgalom biztonságát károsan befolyásolják. Hogy ilyen hosszú tehervonatok közlekedése mégis megengedett, az csakis az említett kényszerítő körülményekkel indokolható.

A krivajavölgyi vasutak évenként 350.000 m³ szálfát (többnyire fenyőt) és 2800 t egyéb teherárut szállítanak. A teheráru többnyire a munkások részére szállított élelmiszerekből és hasonló árukból áll.

Idegen személyek szállítása a vasuton tilos s azon csak hatósági közegek, erdei alkalmazottak és a czég hivatalnokai és munkásai szállithatók.

Postaforgalom a vasuton nincs, de az üzemvezető czég továbbítja a hivatalos és a személyzetet, meg a munkásokat megillető postaküldeményeket minden ellenérték nélkül.

Az üzem költségére nézve nem sikerült teljesen hiteles adatot beszerezni, de a sok évi pontos megfigyelések alapján a valóságot igen megközelítő módon állitható, hogy a krivajavölgyi vasutakon egy köbméter fának kilométerenkénti szállítása három fillérbe kerül, mely árban a fának fel- és lerakási költsége is bennfoglaltatik.

Az összes krivajavölgyi vasutak üzeme a czég által alkalmazott üzemvezetőre van bízva, aki Olovón, az egész vasuti üzemnek mintegy középpontján székel és körülbelül a következő sze-

mélyzettel rendelkezik: 1 forgalmi főnök, 15 mozdonyvezető, 15 fűtő, 3 éjjeli fűtő, 8 vonatvezető, 134 fékező, 2 éjjeli őr, 2 kocsi-kenő, 5 állomási vezető, 32 állomási felvigyázó, illetve váltóőr, 2 gépmester, 5 ellenőrző lakatos és 25 lakatos, kovács, vasesztergályozó stb.

Az üzemvezetőnek a kellő képzettséggel kell bírnia (rendesen vasuti tapasztalatokkal bíró mérnök, de legalább is forgalmi vizsgával bíró hasonlóan képzett egyén) és az személyesen felelős az országos kormánynak az üzem sima és biztos lebonyolításáért, úgyhogy annak alkalmazása csakis a kormány beleegyezésével történhetik.

Általában véve a személyzet igen különböző képzettségű és igen vegyes nemzetiségű. Az alsóbbrendű személyzet, mint fékezők, őrök stb. többnyire belföldi, míg a többi idegen.

Szolgáltatukat az összes alkalmazottak többnyire mindig jól és a kellő értelemmel végzik. A mozdonyvezetők mind vizsgázottak, míg a fűtőknek csak egy része. A forgalmi személyzettel vizsga ugyan nem követeltetik, de minden egyes alkalmazottnak bírnia kell a szolgálata által megkövetelt értelmességgel.

A személyzeti költségek évenként körülbelül 210.000 koronára rugnak, mely összegben a pályafentartás nincs benn.

Szorosabb értelemben vett *pályafentartási* szempontból az összes vasutak 9 szakaszra vannak felosztva, melyek élén egy-egy pályafelvigyázó áll. A pályafentartási személyzet a következő: 9 pályafelvigyázó, 25 csoportvezető, átlag 200 felépítményi munkás, 1 hidmester, 8 hidmunkás, 2 telefonmester és 10 telefonmunkás. Egy-egy pályafentartási csoportban 7—10 munkás dolgozik, akik majdnem kizárólag belföldiek. A pályafentartás kilométerenként átlag 700—800 koronába kerül évenként, mely összegben a kiváltott anyagok költsége is benne van. Ezen egységár azonban csak igen átlagos, mivel egyes mellékvonalak csak időközönként szorulnak javításra.

Ismertetve az előbbieken a Krivajavölgyi vasutakat, végül még csak egy körülmény volna felemlítendő és ez az, hogy a kitermelt fa az összes szerződésileg lekötött erdőterületekből kizárólagosan gőzüzemű mozdonyjáratu erdei fő- és mellékvonalakon lesz a fűrésztelephez szállítva. Az egész szerződéses

területen sem görpályák, sem hasonló fahozatali létesítmények nincsenek. A fa közelítése a termelés helyétől a vasutig különbözőleg épített utakon történik lovakkal. Hogy a fahozatalnak ezen módja ebben az esetben kitűnően bevált és a leggazdaságosabb, azt bizonyítja az eddig elért 10 esztendei kitűnő eredmény. Ez az eredmény legnagyobb részben a *fahozatal ezen egységes módjára* vezethető vissza, melynek az adott körülmények közt való alkalmazása éppen ezért a szakköröknek csakis a legmelegebben ajánlható.

(Folyt. köv.)

A szilfa drágasága.

Irta: *Bokor Róbert* kir. főerdőtanácsos.

Az utóbbi években a horvát-szlavón volt határörvidéki kincstári tulkoros tölgyesekből eladásra került vágásokban a jobb minőségű szilfatörzsekből kitermelt fűrészrönkö felette kedvező árak mellett értékesített, mert az utóbbi időkben a furnirdeszka termelésére alkalmas kifogástalan szil-rönköfát a nagy butorgyárosok nagyon keresik s így ez a faanyag nagy kelendőségnek örvend. A szilfabutor ugyanis az utóbbi években divatba jött s így a butorgyárosok a finom szilfabutor gyártására alkalmas nyersanyagot nagyon keresik és magas vételárakon szerzik meg. Megtörténik, hogy a szilfurnirdeszkatermelésre alkalmas rönköért olyan egységárakat fizetnek, mint a szlavóniai tölgyért.

A butorgyártáshoz elsősorban a sötét színű, keskeny évgyűrűjű szilfát keresik és ilyen fáért magas árt fizetnek, amíg a világos színű, széles évgyűrűjű szilfa a butorgyártásnál egyáltalában tekintetbe nem jön.

Hogy milyen magasak a vételárak, bizonyítja az a tény, hogy az utóbbi években a horvát-szlavón határörvidéki beruházási alap javára értékesített egyik vágás vevője, a kitermelt mintegy 200 m^3 furnirtermelésre alkalmas szilfa rönköjét egy butorgyárosnak m^3 -ként 200 koronával adta el. A Neuschlosz-féle nasiczki tanningyár és gőzfűrész részvénytársaság pedig az ujgradiškai kir. erdőgondnokság kerületéhez tartozó *Prasnik* nevű védkerületben megvett vágásában egy öreg nagyméretű szilfatörzsből kitermelt fűrészrönköt, az

Okucsani nevű vasuti állomáson egy svájci butorgyárosnak 2000 koronáért adta el.

A szóban levő szilfa a vágás szélén egész magányosan állt, tehát szabadon nőtt fel. A becslés alkalmával e törzs csak tűzifára becsültetett, mert a gyökérzetnél teljesen üres és korhadt volt, a sudara pedig le volt törve, úgy hogy ezt a törzset sem az eladó kincstár, sem a vevő czégek, a vágás becslése alkalmával, műfa-termelésre alkalmasnak nem találhatták.

A törzs döntése után azonban kiderült, hogy a gyökér feletti korhadás csak két méter hosszban terjed és hogy a törzs többi része teljesen jó és egészséges, úgy hogy az egész törzsből 10 *m* hosszú fűrészrönkö került ki, amelynek alsó átmérője 145, a felső pedig 143 *cm* s így az egész fűrészrönkö köbtartalma 17·4 *m*³ volt. Jelen esetben a fennebb jelzett eladási ár mellett a szóban levő szilfűrészrönkö *m*³-jéért 117 korona vételár éretett el.

Végül a péterváradi vagyonszétosztás részéről folyó évi október hó 17-én megtartott faeladás alkalmával a Város nevű erdőrezsben eladásra kijelölt 187 db. silányabb minőségű sziltörzs a 22.656 korona becsértékkal szemben 34.200 korona vételáron adatott el.

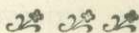
Az ezidőszerint divatos finom szilfabutor gyártására alkalmas szilfaanyagoknak ilyen nagy kereslete és kelendősége mellett csak az sajnálatos, hogy a horvát-szlavon volt határőrvidéki szárvamenti koros tölgyeseknek, úgy a m. kir. kincstár, valamint a vagyonszétosztások birtokában még levő és kihasználásra váró maradékai-ban már nagyon kevés kiválóbb minőségű szilfa található, mert a m. kir. kincstár tulajdonában levő tölgyesekből az ugynevezett fehérfa, amelyhez a szilfa is tartozik, már előbb előhasználat-képen, a vágásterületeknek, természetes uton tölgygyel való bevetényülése érdekében, kiszedtetett és eladatott olyan időben, amikor a szilfát, akármilyen kiváló minőségű is lett volna, nem keresték, hanem egyedül csakis tűzifára termeltetett ki és mint ilyen is, csak nehezen és a legolcsóbb árak mellett volt értékesíthető, a sokkal keresettebb és kiválóbb minőségű kőris, gertyán, bükk stb. tűzifa mellett.

A nyolczvanas években a kezelésem alatt álló kir. erdőgondnokság egyik védkerületében eladásra került nagyobb kiterjedésű ölgyfavágás csak úgy volt értékesíthető, hogy a vágásterületen

becsült, tulnyomó részben szilfatörzsekből álló ugynevezett fehérfa, az eladásból kivételt és csak a vágásterületen található tölgytörzsek adtak el. Az így visszamaradt szilfatörzsek a vágásterületről értékesíthetőségük lehetetlensége miatt sok évig eltávolíthatók nem voltak, habár elterebélyesedtek és a tölgyfa-fiatalost elnyomással fenyegették. Ezek a szilfák csak a helyi tűzifaszükséglet fedezésére alacsony egységáron törzsenként adtak el, az utolsó maradékok pedig egyik város faizásra jogosult lakóinak tűzifajárandósága fejében adtak ki. Mintegy 10 esztendő folyt le, amíg ezen törzsek beárnyékolásától a vágásterület szépen fejlődő fiatalosa teljesen felszabadult.

Az itteni vagyonszűkegek tulajdonát képező szávamenti koros tölgyesekből az ugynevezett fehérfa már teljesen hiányzik, mert az az igényjogosultak részére fajárandóságuk fejében már évekket ezelőtt kiadatott, úgyhogy jelenleg egyes vagyonszűkegek igényjogosultjainak tűzifaszükségletét vagy a m. kir. kincstártól, vagy vállalkozóktól szerzik be, egynémelyike pedig gondban van már aziránt is, hogy igényjogosultjainak fajárandóságát a jövőben honnan és miképen fogja beszerezni.

Ily viszonyok mellett tehát a m. kir. kincstár teljesen nyugodt lehet afelől, hogy az erdőbirtokához tartozó középkorú állományokban áterdőlés útján házilag kitermelendő tűzifáját mindenkor előnyösen fogja értékesíthetni, amire teljes reményt nyújt az ez évben gyérités útján két erdőgondnokság kerületében házilag kitermelt tűzifának előnyös eladása is, amidőn az eladásra bocsátott faanyag 42% felülfizetéssel adatott el s azt a bródi vagyonszűkeg igényjogosultjai tűzifajárandóságának a szállítója vásárolta meg.

A m. kir. kincstári erdőségek halaszvizei.

(1910. évi állapot.)

Irta: *Simonffy Gyula.*

(Folytatás.)

A halnépesség — a Duna folyamtól eltekintve, melynek halnépessége közepes, sőt kedvező idő- és vízjárási viszonyok mellett sűrű — általában véve ritka és a multhoz képest apadó irányzatot mutat. Az átlagosnál még ritkább a népesség az ohababisztrai

ogradinai és herkulesfürdői erdőgondnokságok kerületében, sőt a dalboseczi és berzászkai erdőgondnokságok kerületében fordulnak elő olyan patakok is, amelyeknek vize teljesen néptelen.

A vizek ritka halnépességének, illetőleg elnéptelenedésének egyik főoka az orvhalászat nagymérvű elterjedtségében keresendő. Az orvhalászatnak minden módja, de különösen annak legártalmasabbjai: a robbanó- és kábitószerrel való halászás szokásos. Különösen a Romániával szomszédos részeken a kábitószerrel közül igen elterjedt a fekete ökörfark-kórónak (*Verbascum nigrum*) használata. A haltenyésztésre kártékony befolyást gyakorló körülmények közül említendőek még az ohababisztrai erdőgondnokság kerületében a vasművek, a márványkőfűrészek szennyvizei; a berzászkai erdőgondnokság által közölt adatok szerint egyes patakok elnéptelenedésének oka az erdei kihasználásban is keresendő; továbbá az ezen vidéken uralkodó nagy árvizek, így 1911-ben, végül a nagy nyári szárazságok is tetemes kárt okoztak. A halak vándorlását 4 duzzasztó, illetőleg völgyzáró gát akadályozza.

Halköltőház van az ohababisztrai, dalboseczi erdőgondnokságok kerületében, összesen 13 drb. kaliforniai költőedénnyel felszerelve.

A költőházakban 56.000 drb. sebes és szívárványos pisztráng-ikrát költöttek ki, melyből 27.000 drb. zsenge ivadék származott, tehát az összes ikramennyiség 42%-a.

Ivadéknevelő tavak nincsenek.

Az orsovai erdőhivatal erdőgondnokságai általában véve bérletileg értékesítik halasvizeiket, egyes helyeken a kedvezőtlen helyzeti viszonyok következtében értékesítetlen a halászat, míg a herkulesfürdői erdőgondnokságnak a fürdő körüli vizeit a fürdőigazgatóság — a fürdőzők sportigényeire való tekintettel — külön kezeli.

Bérletileg értékesítetik egészben véve 650 kat. hold 1130 □-öl terület 182 K évi bérért. Ebből a bérletileg értékesített terület 1 kat. holdjára 28 fillér, az összes vízterület 1 kat. holdjára 15 fillér esik. A halászatból befolyó jövedelem csekélységére vonatkozólag meg kell azonban jegyeznünk, hogy a Duna folyam balparti félmedrét, amely körülbelül 250 kat. holdat tesz ki, az adakalei török lakosság az 1910. évig háborítatlanul halászta. Ezen halászati

jognak az 1910. évben történt birtokbavétele után urijog elismerése czimén fizetendő 1 K évi bér mellett adatott nevezett sziget lakosainak bérbe, úgy hogy ezen területrészt leszámításával a bérbeadott terület 1 kat. holdja évenként 45 fillért jövedelmez.

XIV. *Az apatini m. kir. erdőhivatal* nagykiterjedésű halaszvizei Bácsbodrog vármegyében 78—84 m tengerszintfeletti magasságban terülnek el és azokat részben az élő Duna folyam és az azzal rendes vizállás mellett összefüggő holtágak, fokok, mélyedések, barák, részben olyan területek alkotják, melyek csupán magas vizálláskor — azonban rendszerint minden évben — összeköttetésbe jutnak a Duna folyammal, amelyek tehát csupán ilyenkor, illetőleg az ár apadása után halászhatók. Ezek a területek rendszerint az árterületben fekszenek és művelési ágak szerint igen különbözők, nagyobb részük azonban lágyerdő. Terjedelmük is tekintélyes nagyságu, amennyiben ez a *csupán magas vizállás mellett vízzel borított terület körülbelül 13.925 kat. holdat tesz ki.*

Ennél az erdőhivatalnál fordul elő, hogy egyes erdőgondnokságokban, így az apatini, a bezdáni és a palánkai erdőgondnokság kerületében vitás halászati jogok vannak. A halászati jog bitorlása miatt az apatini volt urbéresek, a kupuszini kucska érdekeltiség, Bácskertes község és a pelonai urbéresek ellen a perek folyamatba tétettek, Monostorszeg község határaitban a kincstárt megillető halászati jognak a törvény 4. §-a alapján leendő közigazgatási hatósági megállapítása pedig kérelmezett.

Az apatini erdőhivatalnak az apatini, bezdáni és doroszlói erdőgondnokságai által kezelt és a Duna folyammal összefüggésben álló vizei az 1888. évi XIX. t.-cz. 31. és következő szakaszai alapján alakított *dunaszekcsődrávatoroki* halászati társulat*) kötelékéhez tartoznak s így ezen vízterületeken a halászat gyakorlása és a halászati jog értékesítése csupán a kormányhatóságilag jóváhagyott társulati üzemterv korlátai között történhetik.

Az üzemterv az értékesítésre vonatkozólag az 1910. év végéig jelentékeny korlátozásokat nem tartalmazott, amennyiben bizonyos feltételek mellett egyes halászati jogtulajdonosok önállóan is bérbeadhatták vizeiket.

*) Alapszabályait jóváhagyta a 1895. évi 36851. sz. F. M. r.

Az összesen 5453 kat. hold 230 □-ölet kitevő, állandóan vízzel borított terület erdőgondnokságok szerint a következőképp oszlik meg:

	Kat. hold	□-öl
1. apatini erdőgondnokság	1255	927
2. bezdáni "	1665	363
3. doroszlói "	27	1099
4. palánkai "	2504	841

Az erdőhivatal vizei a dévérkeszeg szintájához tartoznak, s mint ilyennek főhalfajai az Alsó-Dunán otthonos halak, tehát a dévérkeszeg, a ponty, a süllő, a harcsa, a csuka és a tokfélék, ezek között azonban a víza manapság már alig kerül ide fel; különösen a szépen kifejlett példányok már inkább csak a Vas-kapu alatti Dunán foghatók.

A halnépesség az idő- és vízjárás viszonyai szerint változó, kedvező vízjárás és ívás után sűrű, általában véve azonban csak közepes.

Az apatini halászat a környékbeli lakosságra nézve nagy szociális és nemzetgazdasági jelentőséggel bír. A halászati jog bérlete, a bezdáni erdőgondnokságot kivéve, nagyobb részben kitanult és a halászatot kenyérkeresetképp üző halászmesterek kezében van, akik iparukat részint saját legényeikkel és inasaikkal, részint kis (részes vagy szakmányos) halászokkal gyakorolják. Az erdőhivatal által közölt adatok szerint több százra megy itt a halászatból élő népesség száma.

Talán éppen azért, mert a halászati ipar fejlett s a halászati üzem szervezett, az orvhalászat nem nagymérvű s inkább csak sporadikus esetekről lehet szó.

Mesterséges halászati berendezés az erdőhivatal kezelésében nincs. A haltenyésztés és halvédelem teendőit a kincstári közegeken kívül — helyenként külön halőrök alkalmazásával — a halászati társulat végzi, többek között jelentékeny mennyiségű süllő-ikrát helyezvén és költetvén ki a társulati vizekben.

Az apatini erdőhivatal halasvizeit kizárólag bérletileg értékesítik. Az ezen kerületbeli halászat közgazdasági jelentősége kiváló. Kedvező időjárásnál oly nagy tömegű és aránylag olcsó hal (pontyfélék, keszegfélék) kerül innét közelebb-távolabb vidéken for-

galomba, hogy az itteni halászatnak a közéletmezésre való befolyása érezhető. Kiváló jelentősége van — mint említettett — az itteni halászatnak azért is, mert számos halászcsaládnak nyújt állandó megélhetést. A halászatilag hasznosítható területek nagysága, másrészt azok minősége folytán a halászat az erdőhivatalnak is tekintélyes jövedelmet hajt.

Az erdőhivatal kerületében bérletileg értékesítették 19.378 kat. hold 786 □-öl *halászatilag hasznosítható terület* évi 43.680 K bér mellett. Ebből az értékesített terület 1 kat. holdjaira 2 K 25 f esik.

Meg kell azonban jegyezni — amit már fentebb érintettem, hogy az erdőhivatal vízterületei közül csupán 5453 kat. hold az állandóan vízzel borított terület s miután a bérleti területek rendszerint úgy vannak csoportosítva, hogy az állandóan vízzel borított terület a hozzátartozó s csupán magas vízálláskor vízzel borított területtel együtt alkot egy bértárgyat: ezen különböző minőségű területek bérjövödelme külön-külön ki nem mutatható.

Halászati szempontból természetesen nehéz különbséget tenni ezen kétféle területcsoport értéke között, mert azok a természet rendje szerint mintegy kiegészítik egymást. A folyó mély vize a halak téli tartózkodási és rejtekhelye; az áradásnak kitétt, aránylag sekély vízzel borított terület tavasszal ívó, szaporító helyül szolgál s egyuttal a halak „terített asztala“, ahol bőségesen táplálkozván, szépen kifejlődnek és az árvíz visszavonulása után részben az apadó vízzel a folyóba térnek vissza, részben a nagyobb mélyedésben rekednek meg, ahonnan tömegesebben foghatók ki.

Amint tehát az elmondottakból következik, a folyóvizek természetes behalásítása, illetőleg a halállomány természetes felujulása ezen vízjárta területek nélkül el sem képzelhető s így halászati szempontból ezeket a területeket sem lehet kevésbé értékeseknek tekinteni.

Meg kell végül még jegyezni, hogy az itt közölt jövedelmességi adatok a lugosi erdőigazgatóság hasonló adataival való összehasonlításra nem alkalmasak. A lugosi erdőigazgatóságnál közölt holdankénti 12 K 16 fillér jövedelem ugyanis nem a magas víz által járt összes területre, hanem csupán a mocsár, illetőleg holtágoknak a leggyakoribb (átlagos) vízjárások folytán kialakult

medrére, területére vonatkozik, míg az apatini erdőhivatalnál az összes vízjárta területre. A holdankénti jövedelmek közötti különbség nem olyan nagy, ha az apatini erdőhivatal bérjövödelmét csupán erre az állandóan vízzel borított területre osztjuk el; ilyen számítás mellett 1 kat. hold állandóan vízzel borított terület 8 K 01 fillért jövedelmez. (Folyt. köv.)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Meghívó

az „Országos Erdészeti Egyesület“ közgyűlésére.

Az „Országos Erdészeti Egyesület“ f. évi rendes közgyűlését *december hó 15-én* d. e. 11 órakor Budapesten, saját helyiségeiben (V. Alkotmány-u. 6. sz., II. emelet) tartja meg a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett egyesületi tevékenységről.

2. Tizenegy választmányi tag választása. Az alapszabályok értelmében kilépnek, de újra választhatók: Ambrózy Lajos báró, Arató Gyula, Eszterházy Miklós herceg, Hirsch István, Kaán Károly, Tavi Gusztáv, Török Gábor, Tuzson János dr. és Zselénszky Róbert gróf. Két hely elhalálozás következtében van üresedésben, az egyik 1, a másik 3 évre.

3. Jelentés az 1911. évi számadások megvizsgálásáról és az 1913. évi költségvetés megállapítása.

4. Jelentés a Deák-Ferencz-alapítvány kamataiból kiirt pályázatok eredményéről és javaslat az alapítvány rendelkezésre álló kamatainak hovaforditása ügyében.

5. Indítvány az 1913. évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

6. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Ily indítványok az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak írásban bejelentendők.)

Van szerencsénk az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjait felkérni, hogy a közgyűlésen minél számosabban megjelenni és tanácskozásainkon résztvenni sziveskedjenek.

Budapest, 1911. évi november hóban.

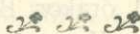
Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége.

*

Ezen meghívóval kapcsolatban azon t. tagtársakat, akik a m. kir. államvasutak vonalain menetjegykedvezményre más alapon nem bírnak jogosultsággal, felkérjük, hogy kedvezményes menetjegy váltására jogosító igazolvány megküldése végett legkésőbb december hó 11-ig alulírott titkári hivatalhoz fordulni sziveskedjenek.

A közgyűlést közös ebéd követi, melynek helyét magán a közgyűlésen fogjuk a t. tagok tudomására hozni.

A titkári hivatal.

Vuk Gyula †

A hazai fakereskedelmet és az Országos Erdészeti Egyesületet súlyos csapás érte. Folyó hó 3-án, hosszas szenvedés után elhunyt Id. *Vuk* Gyula, egyik legnagyobb fakereskedelmi és ipari vállalatunk főnöke, a Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületének alelnöke és az Országos Erdészeti Egyesületnek választmányi tagja. Idő előtt, életének 61. évében szólította el a sors a még nem régen tetterős férfiut, kinek nemes gondolkodása, Európa határain túlterjedő széleskörű ismeretei és tapasztalatai, szakmája és a közjó iránti, pihenést nem ismerő fáradozása és áldozatkészsége s nemkülönben rokonszenves egyénisége mindenkinek tiszteletét és nagybecsülését biztosította. Hazánk több helyén, azután Romániában, a Kaukázusban, sőt egyidőben Amerikában lévő fatermelési vállalatainak czéltudatos és biztos kezű vezetése mellett mindig ráért szakmája közügyeivel is foglalkozni s élénk részt vett úgy a Magyar Fakereskedők és Faiparosok, mint az

Országos Erdészeti Egyesület életében, élt hön szeretett családjának s tudott önfeláldozó barát lenni.

Halálával a szó legjobb értelmében vett nemes lélek hagyta el porhüvelyét. Szomorúsággal telten állottunk ravatalánál, amely előtt az Országos Erdészeti Egyesület is lerótta a kegyelet adóját, koszorút helyezvén arra s részvétét tolmácsolva a gyászoló család előtt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tomcsányi Gusztáv emlékezete. Kegyeletes ünnepély keretében áldozott Máramaros vármegye közönsége e hó 1-én néhai *Tomcsányi Gusztáv* miniszteri tanácsos, volt máramarosszigeti erdőigazgató emlékének.

Alig egy évvel ezelőtt, váratlanul bekövetkezett szomorú elhunyt után mozgalom indult meg aziránt, hogy a köztisztelőben állott halott sírját emlékművel jelöljék meg azok, kiket hozzá életében a szeretet, tisztelet és hála kötelékei fűztek.

A mozgalomnak, melynek élén *Perényi Zsigmond* báró főispán, *Hubay Zsigmond* erdőigazgató és *Szabó Sándor* alispán állottak, eredménye a fekete svéd gránitból készült s az elhunyt erdőigazgató márványba vésett reliefjével ékitett diszes síremlék, amely az oly sokak által kedvelt halott végső nyughelyét jelöli s amelyet megható ünnepség keretében leplezett le és adott át a családnak *Perényi Zsigmond* báró főispán.

Megnyitó beszédében megkapó szavakkal ecsetelte az elhunyt érdemeit, amelyeket nemcsak az erdészeti szolgálat terén, de a közszolgálat minden ágában szerzett; rámutatott az odaadó, önzetlen munkásságra, melyet a megboldogult minden közérdekű dologban kifejtett; a vasakaratra, törhetlen energiára, melyek őt annyi akadályon átgáttették; a látszólagos ridegség álarca alá rejtőzött, de minden szép és nemes eszme iránt annyira fogékony jó szívére, mely annyi tisztelőt és őszinte barátot szerzett a korán elhunytak.

Mint a szerényen, visszavonultan működő, de önzetlenségtől vezérelt, céltudatos és mindent feláldozó munka bajnokát jellemezte a megboldogultat, akinek puritán jellemére, igaz érzelmeire

semmi sem vet fényesebb világot az emléknél, melynek létesítéséhez kegyelettel járult hozzá a megyei társadalom minden rétege.

A család nevében *Bekény* Aladár m. kir. főerdőtanácsos vette át az emléket, meghatott szavakban mondván köszönetet mindazoknak, kik a siremlék felállítását lehetővé tették s egyuttal emelkedett szavakkal tett ígéretet arra, hogy azt állandóan és szeretettel gondozandják.

Meleg szavak kíséretében helyezték el ezután a siremlékre a koszorukat és pedig *Nagy* Vincze m. kir. erdőigazgató a földmivelésügyi minisztérium, *Szabó* Sándor alispán Máramaros vármegye, *Hubay* Zsigmond főerdőtanácsos a máramarosszigeti erdőigazgatóság, *Temesváry* Béla főerdőtanácsos a bustyaházai erdőhivatal, *Szaplonczay* István h. polgármester Máramarossziget város és *Bökényi* Dániel igazgató a vármegyei közművelődési egyesület koszoruját.

A sirt, melyen már előbb elhelyezték a családtagok *Horváth* Sándor min. tan., az állami erdőhivatal tisztikara, valamint az elhunyt tisztelőinek koszoruit, virágerdő borította, jeléül annak, hogy az elhunyt emlékezte ma is él mindazok szívében, akik hozzá életében közel állottak.

A dalárda éneke fejezte be a lélekiemelő ünnepséget, melyen a földmivelésügyi minisztérium kiküldöttein, a vármegye, a város, az erdőigazgatóság, erdőfelügyelőség, az állami és a bustyaházai m. kir. erdőhivatalok tisztikarán, a hatóságok és hivatalok képviselőin kívül a város egész intelligenciája résztvett, ezáltal is kifejezésre juttatván azt, hogy a köztisztviselő, ki kötelességét hiven, odaadással teljesíti s emellett megértő lélekkel, érző szívvel veszi ki részét a társadalmi teendőkből, nemcsak felsőbbbsége méltán megérdemelt elismerésére számíthat, de tapintatos eljárással, a mások jogos érdekeivel és kívánságainak méltánylásával a nagyközönség rokonszenvét és becsülését is biztosíthatja a maga számára.

A földmivelésügyi költségvetés a pénzügyi bizottságban. Az 1913. évi földmivelésügyi költségvetés, amelyet legutóbbi számunkban ismertettünk, folyó hó 9-én került a pénzügyi bizottságban tárgyalásra. A tanácskozás során *Vadász* Lipót nemzeti, közgazdasági és kincstári érdekből szükségesnek tartja, hogy az állam, különösen az erdélyi részekben, erdőbirtokokat vásároljon, de nem látja, hogy erre a kellő anyagi eszközökkel rendelkeznek.

Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter erre vonatkozólag kijelentette, hogy szándékában áll jelentékenyebb erdőterületeket vásárolni, remélve, hogy ezen állami birtokokhoz nagyobb magán-erdőbirtokok fognak csatlakozni. Ezek mellé középbirtokokat és kisebb telephelyeket kíván elhelyezni, hogy így a különféle birtokkategóriák egymásra támaszkodjanak. Az akciózt a magyar földhitelintézetek országos szövetsége útján fogja vezetni. Szólt a miniszter még a kopárok befásításáról is, amelyet szerinte a csemetekertek elégtelensége és a befásítandó területektől való távolsága hátráltatott. Intézkedett, hogy a megfelelő fajú csemeték a kopárok közelében neveltessenek s hogy a fásítások megfelelő szakszerű gondozásban részesüljenek.

Zemplén Géza dr., a selmeczbányai erdészeti főiskola adjunktusa, a budapesti tudományegyetemen magántanári oklevelet szerzett a szénhidrátok, fehérjék és enzimek tanából. Az 1912/13. tanév első felére a „szénhidrátok és átalakításaikat kiváltó enzimek“ czimen hirdetett előadásait szombatonként a tudományegyetem II. sz. kémiai intézetében tartja meg.

Köztelek Zsebnaptár 1913. évrre. Szerkesztik: *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója és *Szilassy Zoltán* OMGE. titkár. Két kötet, ára 4 korona.

A Köztelek gazdasági zsebnaptára ezen köteteivel 19-ik évfolyamába lép. A Köztelek Zsebnaptár első kötete a tulajdonképeni naptári, részt tartalmazza, egyuttal pedig a gazdasági üzlet körében előforduló mindennapi esemény bejegyzésére szükséges jegyzéknaplót képez, melyet a fontosabb országos vásárok jegyzéke egészít ki. A Köztelek Zsebnaptár második kötete foglalja magában a gyakorlati gazdának a mindennapi foglalkozása körében előforduló kérdésekre vonatkozó szakközleményeket. Különös gondot fordítottak a szerkesztők arra, hogy az 1913-ban életbelépő *új adótörvényeket* megismertessék és azoknak a mezőgazdákat érdeklő határozmányait mindenki által megérthető módon megmagyarázzák.

A könnyen kezelhető és csinos kiállítású zsebnaptár a „Pátria“ könyvkereskedésében (IX., Üllői-ut 25) beszerezhető.

Állami tisztviselők zsebnaptára 1913. Szerkeszti: Csikvári Jákó (Mátyásföld). Az állami tisztviselők igényeinek megfelelően szerkesztett, csinos kiállítású zsebnaptárnak 1913. évi 3. évfolyama megjelent és a szerző útján megszerezhető. Tartalmából különösen a családi pótlékokra és az új nyugdíjtörvényjavaslatra vonatkozó részeket említjük fel, amelyek bő tájékoztatást nyújtanak az idevonatkozó ügyekben.

Mezőkeresztes nagyközség monografiája. A Magyar Gazdaszövetség már évekkel ezelőtt elhatározta, hogy a magyar falvak jólétének fejlesztését lehetővé teendő, az ország különböző vidékeiről számos község monografiáját megírattatja s így mintegy hü tükrét nyújtja a falvak helyzetének. Több község

leírása után a napokban a biharmegyei Mezőkeresztes község monografiája került ki a sajtó alól. A nagyközség ugy gazdasági, mint szociális szempontból nagyon sok tekintetben típusa a magyar falvaknak. Kovács József dr. gazdasági akadémiai tanár, a monografia szerzője, nagyon mély tanulmányra valló és lelkiismeretes munkát végzett, midőn Mezőkeresztes képét elénk tárta. A monografiát nemcsak a falusi élet tanulmányozóinak, de a falusi vezetőknek s szociálpolitikusoknak is ajánlhatjuk. Megrendelhető bármely hazai könyvkereskedésben s a Magyar Gazdaszövetségben is. Ára 60 fillér.

Adókivetési táblázatok. A legközelebb életbelépő új adótörvényekről egész sereg könyv jelent már meg, amelyek részint ismertetik az eddigiektől eltérő rendelkezéseket, részint kivonatossan közlik az újításokat, hogy a laikus közönséget is megismertessék a fontosabb változásokkal.

Az új adók irodalmát jelentős módon egészíti ki Vidor Ede ny. pénzügyi számellenőrnek *Adókivetési táblázatok* címmel ma megjelent könyve.

Az új adókivetési táblázatokkal szerző kezére jár ugy az adózó közönségnek, mint maguknak az adókivető orgánumnoknak. E táblázatokból bárki egyszerű kiolvasással megállapíthatja, hogy az új adótörvények értelmében mennyi adót tartozik fizetni, vagy ellenőrizheti, hogy az adókivetés helyesen történt-e?

E táblázatokban nagy részletességgel és kiváló gonddal vannak kiszámítva a földadóra, budapesti és vidéki adóköteles és adómentes házak házbér- és házosztályadójára, a tőkekamat- és járadékadóra, az általános kereseti adó minden nemére, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek adójára és a jövedelemadóra vonatkozó összes adatok, a megfelelő pótlékokkal.

A könyv a „Pátria” irodalmi vállalat kiadásában jelent meg. Ára előfizetőknek portómentes küldéssel 3 korona 50 fillér, utánvétellel 4 korona, de minden könyvkereskedésben is kapható.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztii létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A Coburg hercegi erdészeti tisztikarban:

Okolicsányi Lajos garamszécsi erdőhivatali főnök erdőtanácsossá nevezetett ki.

Hering Samu erdőigazgató helyébe a királyhegyaljai erdőhivatali főnöki állásra *Lux* János ágostonlaki főerdőmérnök, — *Lux* János főerdőmérnök helyére, Ágostonlakra *Kolbenheyer* Gyula főerdőmérnök, — *Kolbenheyer* Gyula főerdőmérnök helyére, *Helpára Szontagh* Andor főerdőmérnök, pénztári ellenőr, — *Szontagh* Andor főerdőmérnök helyére *Buday* Aladár erdőmérnökjelölt kerül, valamennyien jelen rangjukban.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1912. évi október hóban.

A rövidítések magyarázata :

Az ákácza monografiája	--- -- = Am.	Értekezések az erdőrendezés köréből	= Ée.
Alapítványi kamat	--- -- = ak.	Hirdetési díj az E. L.	--- -- = hd.
Alapítványi tőketörlesztés	--- -- = att.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	--- -- = Ehd.
Áltiszti segélyalap	--- -- = Asa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	--- -- = ik.
Áltutó bevétel	--- -- = áb.	Kedvezményes lapdíj	--- -- = kld.
Báró Bánffy D. alapítvány	--- -- = BBa.	Képzőalapítvány	--- -- = k. a.
Bedő Albert alapítvány	--- -- = BAa.	Külföldi faemek tenyésztése	--- -- = Kft.
Bükküzifa romlása stb.	--- -- = Btr.	Lakbér	--- -- = lb.
Egyéb bevétel	--- -- = Egy.	Lapdíj (Erd. Lapok)	--- -- = ld.
Erdői facsemeték nevelése	--- -- = Ecs.	Legelő-erdők berendezése	--- -- = M. L.
Erdészet Géptan	--- -- = Egt.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	--- -- = EOT.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	--- -- = EL.	Népszerű növénytan	--- -- = N. Nvt.
Erdészeti Növénytan II. rész	--- -- = Nvt. II.	Perköltség	--- -- = Prk.
Erdészeti Nyereségszámítástan	--- -- = Enyt.	Postaköltség	--- -- = pk.
Erdészeti rendeletek tára	--- -- = Ert.	Rendkívüli bevétel	--- -- = rb.
Erdészeti zsebnaptár	--- -- = Npt.	Rendszeres növénytan I. R.	--- -- = Rnt. I.
„Erdő” című lap	--- -- = Eld.	Szállaló Erdők Berendezése	--- -- = Szeb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	--- -- = Ebt.	Számtan erdőéri szakiskolák részére	--- -- = Sz.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	--- -- = EÉ.	Tagsági díj	--- -- = td.
Erdőőr	--- -- = Eö.	Tangens-táblázatok	--- -- = Tt.
Erdőrendezéstan (Bel.)	--- -- = Rz.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	--- -- = TLa.
Erdőrendezéstan (Fekete)	--- -- = Rzf.	Titkári nyugdíjalap	--- -- = t. ny. a.
Értesítet királyné alapítvány	--- -- = E. a.	Tölgy és Tenyésztése	--- -- = Töt.
Értékpapírok kamatai	--- -- = Ék.	Vadászati ismeretek kézikönyve	--- -- = Vik.
Fából készült cukor és alkohol	--- -- = Fcza.	Wagner Károly alapítvány	--- -- = WKa.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	= H. F.		

Anca Iván hd. 24.85. H. Anderkó Ábel td. 48.—. Borsiczky Ottó hd. 44.10. Bund Károly tnya. 26.—. Bradoika Károly td. 8.—. Boeriu Virgil td. 16.—. Gróf Bethlen András hd. 6.85. Blockner J. hd. 16.80 és 29.24. Biloveszky Béla td. 16.—. Bucsumi v. urb. npt. 15.—, pk. —.12. Baumann Béla td. 10.—. Dobó Jenő td. 16.—. Özv. Domokos Sándorné ak. 6.—. Dávid János npt. 2.—, pk. —.45. Dénes Géza td. 16.—. Eröss Gyula td. 8.—. Gróf Erdődy Imre Eö. 12.—, pk. —.12. Engel Bernát E. L. 1.50. Engli Vilmos frz. 9.—, pk. —.12. Az Erdő cz. lapra 464.28. Földhitelintézet ék. 7828.—. Felsőbánya város hd. 28.15. Földmiv. min. hd. 205.50, ld. 96.—, hd. 97.80. Főhercegi erdőgond. hd. 5.35. Fekecs József td. 28.—. Göttmann Venczel td. 16.—. Györke Károly td. 16.—. Hauszmann Béla td. 16.—. Hermann Lajos Eö. 6.—, pk. —.12. Habel Lambert td. 4 —. Izszaacsai község hd. 24.55. Karánsebesi vagyonközség hd. 80.—, 36.55, 34.15 és 6.85. Kovács Pál td. 16.—. Kiss V. István td. 10.—. Kovácsy Kálmán td. 4.—. Kacsanovszky József td. 10.—. Kőváry György td. 16.—. Kilián Frigyes Eö. 6.—. Karsai Károly td. 16.—. Kőrmöczbánya város Ám. 6.—, Gt. 4.—, Ert. 2.—, pk. —.12. Kornea József hd. 21.55. Lehoczky János lb. 60.—. Libohorszky József tnya. 3.75. Lukács Nándor ld. 4.—. Lugosi erdőig. hd. 21.25. Lukói erdőgond. Vik. 9.—, pk. —.12. Lutillai püsp. erdőhiv. hd. 19.35. Lázár Amália npt. 3.—. Lotterhof Márton Eö. 6.—, pk. —.55. Matkovics Boldizsár Eö. 6.—, pk. —.55. Müller Ármin hd. 37.50. Marsalkó Ferenc td. 16.—. Márton László hd. 37.15. Merza Ferenc Eö. 6.—, pk. —.12. Miskolczy Károly Eö. 6.—, pk. —.55.

Mányay Imre hd. 2.75. Neuhöfer & Sohn hd. 10.50. Papp András td. 4.—. Persián Iván lb. 54.—. Pécsi Ottó td. 20.—. Petrofszky Miklós Eő. 6.—, pk. —55. Plachy Teofil td. 6.—. Pascu Viktor td. 8.—. Pécs város hd. 23.91. Pöschl Ferencz td. 16.—. Özv. Patay Gyuláné hd. 2.75. Pfeifer Ferdinánd Eő. 18.—. Pokorny István td. 48.—. Rosmanith Albert td. 16.—. Rényi K. Eő. 6.—. Szigeti Rezső td. 16.—. Steller Ede td. 4.—. Szénássy Béla td. 16.—. Szatmári Lajos Eő. 6.—. Sándor Imre hd. 4.40. Schmidt Ferencz Eő. 24.—, pk. —12. Sikvölgyi birtokkezelőség hd. 20.75. Soltész Sándor hd. 2.95. Spanyol Géza hd. 21.25. Srombot N. npt. 3.—. Szombathelyi erdőhiv. npt. 10.—, pk. —40. Szuhár István Eő. 6.—, pk. —55, áb. 2.40. Toperczer Oszkár td. 10.—. Traub Aladár npt. 3.—. Takács János td. 16.—. Vadászerdei szakiskola Eő. 120.—, pk. 2.28. Vigh József td. 16.—. Vilkei urad. Eő. 6.—, pk. —55. Zachár Mihály td. 4.—. Zsigmond Konrád hd. 3.20.

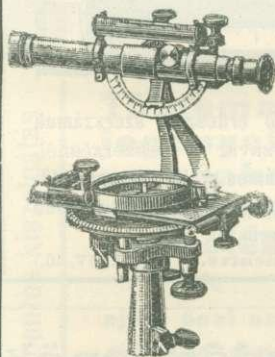
Az „Erdészeti Lapok“ 1912. évi XXII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkint *a*) faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b*) más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékelteknek.

**Aranyérem, párisi
világkiállítás 1900.**

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei-busszólákat

optikai távolságmérővel $C = 100$,
mérőasztalokat és távesőves vonalzókat,
valamint mindennemű mérőeszközt
készít a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA

cs. és kir. udvari műszerészek

BÉCS, V., Hartmann-gasse 5.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden közhasználatu műszer állandóan készletben van. Javítások és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — legjobban és leggyorsabban eszközölköttek. — Szállítás kívánatra magyar czégek utján is lehetséges. (I. XII. 11)

Erdészeti csemetéket, ugymint 1 éves fűrtősjuhart 6.—, 1 éves mezgés-égert 6.—, 1 éves amerikai kőrist 7.—, kanadai nyárdugványokat 13.—, 1 éves tölgycsemetéket 10.—, 1 éves Banksfenyőt 5.—, 2 éves iskolázott Banksfenyőt 10.— korona árban szállítunk 1000 darabonként, erőteljes, dúsgyökérzetű minőségben.

Egyéb csemetékről és magvokról árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

(7. IV. 4.)

Neumayr és Társa,

erdészeti mag- és csemetekereskedés, Zalaegerszeg,

FÖRSTER - KREIDE

MÜLLER ÁRMÍN

vas- és fém-tömegezők gyára,
erdészeti mérő- és jelzőeszközök

BUDAPEST, VI., CSÁNGÓ-UTCZA 3/a.

TELEFON 137-57.

Magy. kir. postatakarékpénztár-számla 26566.
Cheque-számla a Központi Kereskedelmi és
Iparbanknál.

KÜLÖNLEGESSÉG:

szab. „Herkules“ vaskapcsok, talp-
fák és egyéb fák repedése ellen.

Az egyetlen hazai ilyenmü vállalat, hol mindennemű erdészeti szerszámok jutányos árakon központositva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél, gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdőhivatal, járási erdőgondnokságok, városi és uradalmi erdőhivatal állandó szállítója. Tömeges elismerőlevél vevőktől.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (2. XXIV. 10.)

BORSICZKY OTTÓ erdőmérnök

erdőmérnöki és vadászati irodája

Budapest, V., Honvéd-u. 14/C., III. em. 14.

Elvállalja erdőbirtokok felügyeletét és ellenőrzését, számadások bevezetését és felülvizsgálását, gazdasági tervek készítését és felülvizsgálását, birtokok felmérését, becslését és térképezését, parcellázásokat s minden egyéb erdészeti műszaki munkát. Szakvéleményt ad bármiféle erdészeti ügyben. Vadászterületeket közvetít, berendez vadaskerteket és vadászterületeket, szakvéleményt ad vadászterületekről, felvilágosítással szolgál bármiféle vadászati ügyben. (6. VII. 5.)

**Uri ruhák készítéséhez való
JÓ BRÜNNI POSZTÓT ÉS LODENT**

legjutányosabb gyári áron szállít

ETZLER és DOSTAL, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.

Dus mintagyűjtemény az őszi és téli évszakra, megtekintésre bérmentve.

Magyar levelezés.

(3. IX. 7.)

Tiszta ákácsmag minden mennyiségben kapható

Szolid és pontos kiszolgálás

**Tölgymakkot, tölgycsemetét,
jegenyefenyőmagot, erdészeti
magvakat, gyümölcsmagvakat,
vadonczokat, lomb- és tülevelü
csemetéket, vadgesztenyét vad-
etelési célra**

ajánl őszi szállításra és előjegyzéseket kér

STAINER GYULA cs. és kir. udvari szállító
magy. magpergető gyára

KORMEND, Vas megye.

Árajánlattal kívánatra szívesen szolgálok.

(5. V. 5.)

Szolid és pontos kiszolgálás

Tiszta ákácsmag minden mennyiségben kapható

Pályázat. Az esztergomi főkáptalani, pesti központi és esztergomi papneveldei uradalmak jószágigazgatósága egy erdőgyakornoki esetleg erdészsegédi állásra pályázatot hirdet.

A gyakornoktól erdészeti főiskolai végzettséget, a segédtisztól ezenfelül államvizsgát kíván az uradalom.

A gyakornok fizetése 1200 K, a segédtiszté 1400 K, természetbeni lakás 12 ürméter tűzifával.

A gyakornok, illetve segédtiszt vidéken főnökénél nyer élelmezést, melyért havi 60 koronát fizet.

A készpénzfizetésen felül jövedelmi jutalékban is részesül a gyakornok, illetve segédtiszt, ami mintegy 300 korona szokott lenni.

Bizonyítványokkal és arcképpel felszerelt folyamodványok a méltóságos esztergomi Székesfőkáptalanhoz intézve fentnevezett jószágigazgatósághoz küldendők.

Esztergom, 1912. évi október hó 12-én.

(9. II. 2.)

Erős Rezső
jószágigazgató.

Faiskolaterület 100 hold.

Jegenyefenyőmagot és csemetét,

tölgymakkot, tölgycsemetét, mindennemű
egyéb

erdészeti magvakat és csemetéket.

gyümölcsmagvakat, vadonczokat

ajánl őszi szállításra és előjegyzéseket kér.

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító
Magyar Magpergető gyára,
erdészeti csemete telepek, **Zalaegerszeg.** (4. IX. 6.)

Árajánlattel kívánatra szívesen szolgálok!

Árverési hirdetmény. 2476/1912/kj. szám. — A gyergyóremetei „Alkoza” közbirtokosság és Gyergyóremete község a 103868/911. és 44036/912. F. M. rendeletekkel megadott engedély alapján eladja a tulajdonát képező és Ditró község határában